

**ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ
ВЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНИХ НАУК**

Ральченко Катерина

здобувач вищої освіти 2-го курсу
Бердянський державний педагогічний університет, Запоріжжя, Україна
katerina.ralchenko@gmail.com

Несторенко Тетяна

професор АЎ, кандидат економічних наук, доцент
Бердянський державний педагогічний університет, Запоріжжя, Україна
Сілезька академія, Катовіце, Польща
tp_nestorenko@bdpu.org.ua
<http://orcid.org/0000-0001-8294-6235>

***Анотація.** Метою дослідження є визначення значення формування підприємницької компетентності для майбутніх вчителів природничо-математичних наук у сучасному освітньому середовищі. У результаті аналізу встановлено, що підприємницька компетентність є ключовим фактором професійного успіху викладачів, сприяючи розвитку креативності, гнучкості мислення та готовності до впровадження інновацій у навчальний процес. Висновок полягає в тому, що формування підприємницької компетентності у майбутніх вчителів є необхідною передумовою для їхнього професійного зростання, конкурентоспроможності та забезпечення високої якості освіти для учнів.*

***Ключові слова:** підприємницька компетентність, майбутні вчителі, природничо-математичні науки, освітнє середовище, професійний успіх.*

У сучасному освітньому середовищі формування підприємницької компетентності стає все більш актуальною задачею, особливо для майбутніх вчителів природничо-математичних наук. Підприємницька компетентність визнається ключовим фактором професійного успіху у викладацькій діяльності, оскільки вона сприяє розвитку креативності, інноваційності та готовності до впровадження новаторських методик навчання.

Ця важлива складова освіти допомагає майбутнім педагогам розвивати гнучкість мислення, вміння адаптуватися до змін, а також навички самостійного та колективного прийняття рішень. Володіння підприємницькими навичками стає необхідною передумовою для успішного професійного зростання та конкурентоспроможності майбутніх вчителів природничо-математичних наук.

Розуміння сутності підприємницької компетентності для майбутніх вчителів природничо-математичних наук відображається у їхній здатності не лише викладати предмети, але й стимулювати учнів до розвитку підприємницьких якостей. Це важливо у

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОГО СПРЯМУВАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

контексті сучасного освітнього середовища, де студенти повинні мати не лише знання, але й навички, що дозволять їм ефективно працювати в майбутньому.

Підприємницька компетентність передбачає не лише здатність до створення нових ідей та пошуку шляхів їх втілення, але й уміння працювати в умовах невизначеності та змін. Майбутні вчителі повинні бути готові до викликів, які постійно змінюються у сучасному світі, та мати можливість адаптуватися до нових умов [5, 6].

Крім того, розуміння підприємницької компетентності дозволяє майбутнім вчителям відкривати нові можливості для самореалізації та професійного зростання [1]. Вони можуть стати ініціаторами проектів, спрямованих на впровадження інноваційних підходів у навчання або на створення власних навчальних матеріалів, що відповідають потребам сучасного освітнього процесу.

Таким чином, розуміння сутності підприємницької компетентності важливо як для особистого розвитку майбутніх вчителів, так і для підготовки їх до роботи у сучасному освітньому середовищі. Воно допомагає студентам зрозуміти, як їхні навички та знання можуть бути застосовані в реальній практиці, та стимулює їх до пошуку нових можливостей та інновацій у своїй професійній діяльності.

Для того щоб розвивати та формувати підприємницькі компетентності у майбутніх вчителів природничо-математичних наук, доцільно в освітньому процесі [2] використовувати наступні методи:

1) проектна діяльність – метод, який передбачає організацію студентами проектів, що включають у себе реальні завдання або проблеми, які потребують рішення. Студенти працюють у команді, надаючи можливість кожному з них взяти на себе певні обов'язки та відповідальність. В результаті цієї діяльності вони отримують досвід у прийнятті рішень, роботі в команді та розв'язанні реальних проблем;

2) ситуаційні вправи – метод, що базується на використанні різних ситуацій та задач, які створюються для розвитку у студентів навички критичного мислення, аналізу та прийняття рішень. Студенти можуть працювати над рішенням реальних ситуацій з практичної діяльності, вивчати варіанти дій у складних ситуаціях та обговорювати можливі наслідки;

3) менторство та наставництво – метод, що передбачає взаємодію студентів з досвідченими фахівцями або викладачами, які виступають у ролі менторів або наставників. Ментори (наставники) надають студентам підтримку, поради та допомогу у їхньому професійному розвитку, спрямовуючи їх на шлях досягнення успіху у майбутній кар'єрі;

4) університетські курси підготовки до підприємницької діяльності – університет може організувати спеціальні курси (наприклад, в рамках діяльності академічних бізнес-інкубаторів), що передбачають вивчення питань бізнесу, підприємництва, маркетингу, фінансів та інших аспектів підприємницької діяльності. Ці курси допоможуть студентам отримати необхідні знання та навички, які вони зможуть успішно використовувати у своїй майбутній кар'єрі;

5) тренінги, вебіари та освітні серіали – залучення студентів до отримання знань із підприємництва та формування підприємницької компетентності у системі неформальної освіти, наприклад, на платформі Дія.Освіта – <https://osvita.diaa.gov.ua/> [3], визначення рівня

власної підприємливості, свого підприємницького потенціалу завдяки, наприклад, Ентреграм [4].

Застосування наведених вище методів сприятиме систематичному та цілеспрямованому формуванню підприємницької компетентності у майбутніх вчителів, в тому числі і вчителів природничо-математичних наук. Вони допоможуть студентам засвоїти не лише теоретичні знання, але й отримати навички, необхідні для успішної роботи в сфері підприємницької діяльності. Завдяки цьому вони зможуть краще розуміти сутність ведення бізнесу та ефективно застосовувати її принципи у своїй майбутній професійній діяльності [7]. Значення підприємницької компетентності для майбутніх вчителів природничо-математичних наук полягає у створенні стимулюючого та мотивуючого навчального середовища, сприянні розвитку креативності та інноваційного мислення учнів. Вчителі, які володіють підприємницькою компетентністю, мають здатність ефективно вирішувати проблеми, адаптуватися до змін у навчальному процесі та керувати власними ініціативами та проектами [8]. Вони також прагнуть до постійного саморозвитку та навчання, щоб покращити свою професійну майстерність і забезпечити високу якість освіти для своїх учнів.

Таким чином, підприємницька компетентність майбутніх вчителів природничо-математичних наук відіграє важливу роль у підготовці професіоналів для сучасного освітнього середовища. Розуміння та розвиток цієї компетентності допомагає вчителям створювати стимулюючі умови для навчання, сприяє розвитку креативності та інноваційного мислення учнів, а також забезпечує їм здатність ефективно керувати освітніми проектами. Впровадження підприємницької компетентності у навчальний процес сприяє підвищенню якості освіти та розвитку конкурентоспроможних вчителів, готових дати виклик сучасному світу.

List of References:

1. Buchkivska, G. V. (2018). The use of information and communication technologies in the process of artistic and labor activity of future primary school teachers. *Scientific notes of Ternopil National Pedagogical University named after Volodymyr Hnatyuk. Series: Pedagogy*, (1), 39-46. <https://doi.org/10.25128/2415-3605.18.1.6>.
2. Gura, V., Nestorenko, T., & Makarenko, T. (2022). Research of the category "educational service": an interdisciplinary approach. *Scientific notes of Berdyan State Pedagogical University. Series: Pedagogical sciences*, 2, 91-104. <https://doi.org/10.31494/2412-9208-2022-1-2-91-104>.
3. Diia. Osvita. <https://osvita.diia.gov.ua/>.
4. Entregram. A test for self-assessment of the level of one's entrepreneurial competence. Diia. Osvita. <https://osvita.diia.gov.ua/tests/entregram>.
5. Zhaldak, M. I., Lapinskyi, V. V., & Shut M. I. (2004). *Computer-oriented teaching aids in mathematics, physics, computer science: a guide for teachers*. Kyiv: Dinit.
6. Zhuk, Y.O., Bykov, V.Y. (2005). New generation teaching aids in a computer-oriented educational environment. *Computer in school and family*.

7. Nestorenko, T. P. (2020). "Economy of superstars": opportunities and threats for the field of education. *Ukrainian Journal of Applied Economics*. 7 (2), 8–15. <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2020-2-1>.

8. Ostenda, A., Nestorenko, T., & Ostenda, J. (2018). Practical education on a higher level in Poland: example of Katowice school of technology. *Scientific papers of Berdyansk State Pedagogical University Series: Pedagogical Sciences*, 1, 186-190. <http://doi.org/10.31494/2412-9208-2018-1-1-186-190>.

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Колесник Владислав Олександрович

аспірант Державного біотехнологічного університету,
Харків, Україна

vladisl.colesnick@gmail.com;

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0009-3295-3483>

У тезах висвітлено важливі проблеми професійної орієнтації майбутніх фахівців аграрної галузі закладів вищої освіти та зроблено акцент на складності й суперечливості процесу формування професійної спрямованості в абітурієнтів, що передбачає професійну підготовку і закріплення професійного вибору, вироблення позитивної та переконливої мотивації до обраної професії.

Встановлено, що формування у студентів готовності до усвідомленого вибору професії, пов'язаної з аграрним сектором народного господарства України, передбачає наукове обґрунтування і проектування якісно нової педагогічної системи навчання і виховання майбутніх фахівців. Наголошено, що загальний аналіз рівня сформованості професійної спрямованості в абітурієнтів свідчить про недостатню розробку теоретичних, організаційно-педагогічних і методичних питань, пов'язаних із проблемою професійного самовизначення їх особистості, відсутність системності та цілеспрямованості в практичній орієнтації вихованців на професійну діяльність, визначенні їх професійної придатності. Зазначається, що завдання підготовки фахівців високої кваліфікації в аграрній галузі виробництва можна полегшити, якщо б у ЗВО вступали абітурієнти зі схильністю до цього виду діяльності, з набутою підготовкою за програмою сільськогосподарських закладів освіти і бажанням працювати на землі в майбутньому.

Ключові слова: професійна орієнтація майбутніх фахівців аграрної галузі, процес формування професійної спрямованості, професійна підготовка, професійний вибір, мотивації до обраної професії.

Актуальність дослідження. Одним з основних пріоритетів кадрової політики України є визначення стратегії і модернізація системи роботи зі студентами. Держава і

**МАТЕРІАЛИ ІІ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**MATERIALS OF THE II INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОГО СПРЯМУВАННЯ
У ВИЩІЙ ШКОЛІ**

**ACTUAL PROBLEMS OF TEACHING EDUCATIONAL COMPONENTS
OF SOCIAL AND HUMANITARIAN SPHERE
IN HIGHER EDUCATION**

ЗБІРНИК

05/06/2024

Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції
Materials of the 2nd International Scientific and Practical Conference

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ОСВІТНІХ
КОМПОНЕНТ СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОГО
СПРЯМУВАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ**

**ACTUAL PROBLEMS OF TEACHING EDUCATIONAL
COMPONENTS OF SOCIAL AND HUMANITARIAN
SPHERE IN HIGHER EDUCATION**

Збірник матеріалів конференції

05 червня 2024 р.

Херсон, Україна

June 05, 2024

Kherson, Ukraine

У збірнику представлено матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми викладання освітніх компонент соціально-гуманітарного спрямування у вищій школі», яка відбулася у м. Херсоні 05 червня 2024 р. і була присвячена актуальним питанням викладання освітніх компонент соціально-гуманітарного спрямування в закладах вищої освіти.

Матеріали збірника розраховано на викладачів, здобувачів вищої освіти, фахівців науково-дослідних установ.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Автори публікацій несуть повну відповідальність за достовірність фактичної та цифрової інформації, власних імен, географічних назв, цитат та інших відомостей.

Матеріали збірника затверджено рішенням засідання кафедри соціально-гуманітарних дисциплін та інноваційної педагогіки Херсонської державної морської академії (протокол №13 від 19 червня 2024 р.) та рішенням Вченої ради Херсонської державної морської академії (протокол №13 від 28 червня 2024 р.).

Актуальні проблеми викладання освітніх компонент соціально-гуманітарного спрямування у вищій школі [Збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції 05 червня 2024 р., м. Херсон]. Херсон: Херсонська державна морська академія, 2024. 193 с.

The proceedings present a collection of papers of the 2nd International Scientific and Practical Conference “Actual Problems of Teaching Educational Components of Social and Humanitarian Sphere in Higher Education”, which took place in the city of Kherson on June 05, 2024, and was devoted to the up-to-date issues of teaching educational components of social and humanitarian sphere at higher education institutions.

The proceedings will be practical for teachers, students, and specialists of research institutions.

A collection of papers is printed and published in an author’s edition. The authors of papers are fully responsible for the adequacy of factual and digital information, proper names, place names, quotations and other information.

The proceedings are approved by the decision of the meeting of the Department of Humanities and Social Sciences and Innovative Pedagogy of Kherson State Maritime Academy (Minutes No. 13 as of June 19, 2024), and the decision of the Academic Council of Kherson State Maritime Academy (Minutes No. 13 as of June 28, 2024).

Actual Problems of Teaching Educational Components of Social and Humanitarian Sphere in Higher Education [Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Conference on June 05, 2024, Kherson]. Kherson: Kherson State Maritime Academy, 2024. 193 pp.

**UNIVERSITY OF
PLYMOUTH**

**LITHUANIAN
MARITIME
ACADEMY**

ОРГАНІЗАТОРИ КОНФЕРЕНЦІЇ:

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКА ДЕРЖАВНА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ (УКРАЇНА)
НАУКОВИЙ ПАРК ХЕРСОНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ МОРСЬКОЇ
АКАДЕМІЇ «ІННОВАЦІЇ МОРСЬКОЇ ІНДУСТРІЇ» (УКРАЇНА)
ПЛІМУТСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (ВЕЛИКА БРИТАНІЯ)
ЛИТОВСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ (ЛИТВА)
БАТУМСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ (ГРУЗІЯ)
ДУНАЙСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
«ОДЕСЬКА МОРСЬКА АКАДЕМІЯ» (УКРАЇНА)
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(УКРАЇНА)**

**КАФЕДРА ЮНЕСКО «ФІЛОСОФІЯ ЛЮДСЬКОГО
СПІЛКУВАННЯ» ТА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ НАУК
КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА
ГРІНЧЕНКА (УКРАЇНА)**

**КАФЕДРА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (УКРАЇНА)
КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ
МІЖНАРОДНА АСОЦІАЦІЯ ПСИХОЛОГІВ ТА ТРЕНЕРІВ-
ЕКСПЕРТІВ**

CONFERENCE ORGANIZERS:

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
KHERSON STATE MARITIME ACADEMY (UKRAINE)
SCIENCE PARK OF KHERSON STATE MARITIME ACADEMY
"MARITIME INDUSTRY INNOVATIONS" (UKRAINE)
UNIVERSITY OF PLYMOUTH (UNITED KINGDOM)
LITHUANIAN MARITIME ACADEMY (LITHUANIA)
BATUMI STATE MARITIME ACADEMY (GEORGIA)
DANUBE INSTITUTE OF NATIONAL UNIVERSITY "ODESA
MARITIME ACADEMY" (UKRAINE)**

**STATE BIOTECHNOLOGICAL UNIVERSITY (UKRAINE)
DEPARTMENT OF UNESCO «PHILOSOPHY OF HUMAN
COMMUNICATION», SOCIAL SCIENCES AND HUMANITIES
BORYS HRINCHENKO KYIV UNIVERSITY (UKRAINE)
DEPARTMENT OF PRIMARY EDUCATION
POLISSIA NATIONAL UNIVERSITY (UKRAINE)
DEPARTMENT OF FOREIGN LANGUAGES**

ВОРКШОП «АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЇ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА» / SCIENTIFIC WORKSHOP “CURRENT PROBLEMS OF PSYCHOLOGY: THEORY AND PRACTICE”	146
Борисова Олеся Олегівна <i>УНІКАЛЬНІСТЬ БОЙОВОГО ДОСВІДУ УЧАСНИКІВ І УЧАСНИЦЬ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ: ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ</i>	147
Бондаренко Степан Юрійович, Вігомський Юрій Леонідович <i>ТЕРАПЕВТИЧНА ЮРИСПРУДЕНЦІЯ: ІНТЕГРАЦІЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ПРИНЦИПІВ У ПРАВОВІ СИСТЕМИ</i>	150
Гученко Катерина Володимирівна <i>ПСИХОЛОГІЧНІ ПРОФІЛІ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ, ЯКІ ВЧИНИЛИ ЗЛОЧИН, ПЕРЕДБАЧЕНИЙ СТ. 408 КК УКРАЇНИ: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ</i>	158
Бондаренко Степан Юрійович, Кобус Олена Сергіївна <i>ВИВЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ МЕХАНІЗМІВ, ЩО СТОЯТЬ ЗА СТРАТЕГІЯМИ ІНДОКТРИНАЦІЇ ТА ДЕПРОГРАМУВАННЯ</i>	168
Безлуцька Олена Петрівна <i>ЗМІСТ ТА ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МОРЯКІВ</i>	176
КРУГЛИЙ СТІЛ «МЕНЕДЖМЕНТ: СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ПРАКТИКИ» / ROUND TABLE “MANAGEMENT: MODERN TECHNOLOGIES AND PRACTICES”	179
Ральченко Катерина, Несторенко Тетяна <i>ФОРМУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ПРИРОДНИЧО-МАТЕМАТИЧНИХ НАУК</i>	180
Колесник Владислав Олександрович <i>ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ АГРАРНОЇ ГАЛУЗІ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ</i>	183

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ОСВІТНІХ КОМПОНЕНТ СОЦІАЛЬНО-
ГУМАНІТАРНОГО СПРЯМУВАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ**

Підписано до друку 19.06.2024 Формат 60x84/16.

Папір офсетний. Друк цифровий. Гарнітура Times New Roman.

Умов. друк. аркушів 26,75. Тираж 140 прим.

Науковий парк Херсонської державної морської академії

«Інновації морської індустрії»

Свідоцтво про державну реєстрацію ДК № 4319 від 10.05.2012

73000, м. Херсон, пр. Незалежності 20.